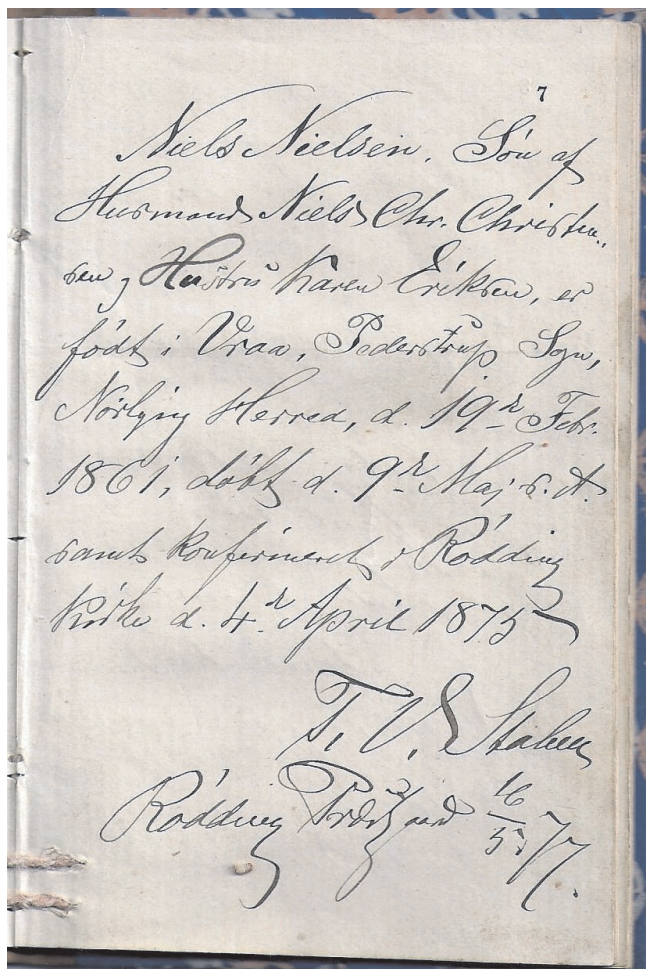

Bondedreng fra Vrå blev skrædder i Løvel og Rødning.

Niels Nielsen hed han, og man kan i hans skudsmålsbog følge hans færden til han bliver selvstændig skrædder i Løvel.

Skudsmålsbog - Wikipedia, den frie encyklopædi:

Med Forordning om Skudsmaalbøgers Indførelse for Tjenestetyender af 5. september 1832 blev det bestemt, at alle tjenestefolk skulle have en skudsmålsbog. Det var en lille fortrykt bog, hvori mange forskellige attester kunne indføres.

Første indførsel var ofte konfirmationsattesten. Derefter kunne der komme vaccinationsattester, påtegning ved flytning til et andet sogn og vidnesbyrd fra præsten.

Ved flytning fra et sogn til et andet skulle skudsmålsbogen forelægges for sognepræsten i begge sogne. Han påtegnede den og førte flytningen ind i kirkebogen i til- og afgangslisterne.

Efter 1873 overgik denne funktion til sognefogeden hhv. byfogeden, der førte flytningen ind i tyende-protokollen.

Loven krævede, at alle der søgte arbejde udenfor deres fødesogn, skulle have en skudsmålsbog. En person, der mistede sin skudsmålsbog, kunne derfor straffes for det. Under en

Niels Nielsen

ansættelse blev skudsmålsbogen opbevaret af husbonden. Dermed var det umuligt for den ansatte at forlade pladsen i utide.

I 1867 blev det forbudt for husbonden at skrive andet end tjenestetidens varighed i skudsmålsbogen. Ordningen med skuds-målsbøger blev ophævet i 1921.

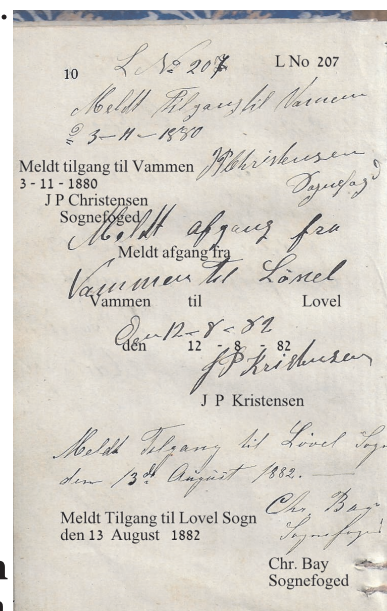
Samtidig blev husbondens revselsesret ophævet.

Irma Therkildsen, Vejrum har lånt mig sin bedstefars skudsmålsbog og en farbrors notater om Niels Nielsens liv.

Niels Nielsen blev født i Vrå 19. feb. 1861 og

blev konfirmeret i Rødning kirke 4. april 1875.

Ifølge skudsmålsbogen flytter han fra Pederstrup Sogn til Vammen Sogn 1877, men som det fremgår af ovenstående blev det fra 1873 ikke ført ind

i kirkebogen, og et opslag i denne viste, at loven også var trådt i kraft her, så det er sognefoged Søren Olsen, der påtegner flytningen. Folketælling fra 1880 viser, at den 18-årige Niels er karl hos Niels P. Petersen i Aastrup, men han flytter samme år til Vammen, hvor han var karl på "Sønderholm" og returnerer til Løvel 1882. Han kommer nu i lære som skrædder hos Rasmus Løvel. Denne Rasmus har jeg ikke kunnet finde i folketællinger, men i min søgen efter skræddere fandt jeg i 1845 ikke mindre end fire skrædderlærlinge. Allerede i 1885 starter han som selvstændig i lejede lokaler hos Anders Mouritsen i Løvel.

På den anden side af vejen

hos Proprietær Bay (søn fra Sødal, 1833) på "Østergaard" tjente Petrine Pedersen fra Foulum. Naboskabet resulterede i bryllup 16. februar 1886 i Tjele kirke. Hun var 22½, han var 25 år.

Nr	Brudgommens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.	Brudens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.
1.	Mogart, Anders Niels Nielsens, fød i Aastrup, Aastrup sogn, d. 19. Sept. 1861, d'alt 24 år 9 Måned i A. Aastrup, ved Aastrup p.	Petrine Pedersen, Datter af Huusmand Peder Pedersen i Foulum, fød den 9. Septbr. 1863, d'alt den 4. Octbr. i A. 22 1/2 år.

Som nybagt ægtemand købte Niels grund og lod et hus opføre midt i Løvel by. Det har været lidt svært at fastslå, hvilken ejendom det var, men da huset blev solgt til Anders Kvorning i 1899, og der bor en Anders Kvorning i mtr. 4e i 1906, så det vist ganske vist, at det er denne ejendom, som Niels lod bygge.

Tinggade 27. jfr. Folketælling 1901 bor skrædder Anders Jensen Kvorning og Karen Jensen Søndergaard her.

På billedet, siddende fr. Simonsen og ??

Niels Nielsens søn skriver:

"I førstningen rejste han rundt, som skik var dengang, og syede i gaardene i Pederstrup, Haurits, Vorde, Fiskbæk, Romlund m.m. Han fik kun 6,00 kr. for at sy et sæt tøj, samt kost og logi. Han havde et par lærlinge til hjælp. Hjemme i Løvel sad en Skræddersvend og syede til stadighed. En dag engang imellem var far hjemme og klippede noget tøj til, til skræddersvenden, og saa ud til hans medhjælpere ude paa gaardene igen. Moder hjalp med at sy derhjemme. Det med at rejse rundt, hørte op først i halvfemserne. Saa blev der lavet værksted paa loftet, hvor der var plads til 3-4 skræddere. Prisen for at sy et sæt tøj kom efterhaanden op til 35,00 kr. Det var prisen omkring 1914 med tillæg for Foer. Stoffet blev købt hos Falbe Hansen i Randers. Der kom af og til Repræsentant fra Falbe Hansen, kørende i hestevogn som solgte stof og foer til skrædderriet.

I 1892 eller 93 købte Far en Cykel, den første Cykel, der kom til Løvel. Saa kunne han cykle ud til kunderne, eller til Viborg, hvor han tit havde ærinde.

I sommeren 1899 blev huset og forretningen solgt til Anders Kvorning, der havde lært skrædderfaget hos far. Der blev købt landejendom på Rødding Mark af Jens Haugaard. Men da Jens Haugaard fortrød handelen, maatte den efter 3-4 måneders forløb gaa tilbage.

Fader fik nogle hundrede kroner i erstatning, og han købte saa ejendom i Rødding by af Hans Nymand. Der var 7 tdr. land agerjord med gamle bygninger samt 3 tdr. land eng ved Rødsø, paa den anden side af Sødal Skov.

Olavs gård, Bakkestien 6. Kone med barn, Petrine. Skrædder Niels Nielsen Petrine med børn. F.v. Erik, Hedvig, Aage og på arm Ejnar (f. 1899) Med barnevog og høj hat: Ane Dalsgaard. Øvrige ukendte.

Om foråret 1900 blev de gamle bygninger brudt ned, og der blev bygget - nu oppe på bakken ved mejeriet.

Der var nu ikke saa meget skrædderi mere. Det kunde klares med en Skræddersvend til hjælp. Der gik jo meget tid med pasning af ejendommen. I de første aar blev køerne (der var 4) brugt som trækdyr for plov, harve og vogn. I 1905 eller 06 blev der købt en Russerhest og senere blev den afløst af 2 Islænderheste."

Det var ikke kun Niels Nielsen, der sørgede for at folk på Løvelegnen kunne se ordentlig ud i tøjet i slutningen af det 19. årh.. På www.tjelearkivet.dk, under Løvel, fortæller Marius Dalsgaard om sin mor: "Min mor, Ane Marie Dalsgaard, var født i 1870 og døde i 1950, 79 år gammel. I tiden mellem 1895 og 1911 blev der født 10 børn, hvoraf én døde som spædbarn. Før mor og far blev gift var min mor syerske, dvs. hun gik rundt på gårdene med sin symaskine; var 2-4 dage hvert sted, hvor der så blev ordnet alt som havde med syning at gøre."

Sypiger var måske ikke konkurrenter til Niels, da han kom til Rødding, men ved løselig optælling, så var der i 1901 i Rødding: 8 vævere, 7 sypiger, 2 skræddermestre og 2 svende.

Det skal dog siges, at titlen som sypige eller væverske ofte var kombineret med "husgerning."

Niels Nielsen figurerer også som "Skræddermester/Husmand."

Skrædderiet fortsatte, og han havde da også københavneren, Georg Smidth 21 år med fra Løvel.

Landbruget fylder dog mere i regnskabet, når vi kommer lidt ind i det nye århundrede.

Datum.	Adressat.	Bestemmelsessted.	For-sendelsen.
1899	J. Juel	København	Pk
1899	J. J. Sørensen	Rødding St.	B.
1899	E. Jensen	Rødding	B.
1899	J. Falbe Hansen	Randers	P. A.
1899	J. Falbe Hansen	Randers	P. A.
1903	M. S. Jakobsen	Skals	P. A.
1904	J. Falbe Hansen	Randers	P. A.
1905	J. Falbe Hansen	Randers	P. A.
1906	N. S. Nielsen	Skals	P. A.
1907	N. S. Nielsen	Skals	P. A.
1908	Sørensen St.	Skals	P. A.
1908	M. Jakobsen	Skals	P. A.
1909	J. J. Sørensen	Rødding	P. A.

Postkwitteringsbogen viser bl.a. at Falbe Hansen i Randers var leverandør til skrædder Nielsen, Rødding.

Niels Niensens regnskabsbog fra 1884 er bevaret og kan give et godt billede af, hvad nogle bønder og andet godtfolk brugte på tøj.

1884			Fr.	Or.
Oktober	9	Kresten Rasmussen Næmmer	1	25
December	28	Hens Mikkelens Løvel	43	"
1885				
Januar	14	Peder Haugard Høllens	3	
-	23	Hens Andersen Løvel	3	49
	23	Hens Peter her skede Krestens Løvel	1	"
	28	Pakob Bjerne Niborg Mark	1	85
April	6	Hens Mikkelens Løvel	17	
	14	Anders Rasmussen Næmmer	9	97

Prisen på ejendommen i Rødning fremgår ligeledes, og selv om der allerede året efter blev bygget nyt stuehus (Bakkestien 6), så kan det være lidt morsomt at se priserne.

1898	November	4	Ejendommen	Købt	med gamle Bygninger	415
	Kjøbt	4	Hjør	—	485 6 Linn 60	545
			Jordregulering	42.90	Skatkelvorn 36	78
			Tøjn	112.00	Støvel 150	121
			En Børslop	12.25	pre ^m Skol ^{tes} Spid ^{tes} 325	18
			Flor	1000	2 Glarven 2000	31
						4894
						150
						150

Det er beskrevet, hvor såvel facadesten, som de 1/2brændte mursten er købt og priserne på det hele beløber sig til 2865. Så når brønden er gravet og det nye hus er bygget ser regnskabet således ud.

1898	4	Ejendommen	Konstant beløb	
		Ejendom og bygning		4894 40
		Bygninger	Brønd	2865 25
				<u>7759 68</u>

Selv om der blev bygget et fint stuehus, så blev pladsen hurtig ret trang. Niels Nielsen var en gudfrygtig mand, og han har måske været bange for, at det ikke var tilfældigt, at deres første barn, som kom lidt for hurtigt efter brylluppet, døde efter tre måneder. Han lod som de fleste dengang Vorherre bestemme, hvornår og hvor mange børn, der skulle komme til, så Olav - som senere overtog gården - blev i 1906 nummer otte i flokken, og ved folketællingen 1906 (inden Olav) er der syv børn i huset.

Af regnskabsnotaterne er det ikke muligt at se byggeomkostninger og hushandel i Løvel.